

اتحادیه اروپا

وابستگی انرژی؛ پاشنه آشیل امنیتی قاره سبز

مقام‌های ارشد اتحادیه اروپا با هشدار درباره وابستگی گسترده این بلوک به واردات نفت و گاز، تاکید کردند که تکیه سنگین بر منابع انرژی خارجی در شرایط بحران و جنگ می‌تواند به ابزاری برای اعمال فشار سیاسی و اقتصادی علیه اروپا تبدیل شود؛ موضوعی که ضرورت توسعه منابع داخلی انرژی و کاهش وابستگی‌های راهبردی را دوچندان کرده است.

پایگاه اطلاع رسانی دریا و نفت: مقام‌های ارشد اتحادیه اروپا نسبت به پیامدهای امنیتی وابستگی گسترده این بلوک به واردات انرژی هشدار داده و اعلام کردند که تداوم این وضعیت می‌تواند در شرایط بحرانی، توان اقتصادی و لجستیکی اروپا را با تهدیدهای جدی مواجه کند. وویکه هوکسترا، کمیسر اقلیم، و آندریوس کوبیلیوس، کمیسر دفاع اتحادیه اروپا، در گفت‌وگویی مشترک اعلام کردند که اروپا حدود ۹۵ درصد نفت و ۸۵ درصد گاز طبیعی مورد نیاز خود را از خارج تامین می‌کند؛ وابستگی‌ای که از نگاه آنها یک آسیب‌پذیری راهبردی به شمار می‌رود.

این هشدارها در شرایطی مطرح می‌شود که تنش‌های ژئوپلیتیکی و تحولات سال‌های اخیر در بازار جهانی انرژی، از جمله جنگ اوکراین و ناآرامی‌های منطقه‌ای، تاثیر قابل توجهی بر عرضه و قیمت نفت و گاز در اروپا گذاشته است. هوکسترا با اشاره به تجربه اخیر بازار انرژی تاکید کرد که حتی بدون ورود مستقیم به یک درگیری نظامی، اروپا با چالش‌هایی در تامین نفت، گاز و سوخت مورد نیاز بخش‌های مختلف اقتصادی روبه‌رو شده است.

به گفته وی، در صورت وقوع جنگ، کشورهای رقیب می‌توانند از این وابستگی برای تحت فشار قرار دادن اقتصاد و شبکه لجستیکی اروپا استفاده کنند.

وی همچنین خاطرنشان کرد که موفقیت در منازعات تنها به توان نظامی وابسته نیست و پایداری زنجیره‌های تامین و زیرساخت‌های پشتیبانی نیز نقشی تعیین‌کننده در حفظ قدرت کشورها ایفا می‌کند. کوبیلیوس نیز بر ضرورت سرمایه‌گذاری در منابع انرژی داخلی تاکید کرد و گفت توسعه انرژی‌های تجدیدپذیر، انرژی هسته‌ای و سوخت‌های مصنوعی می‌تواند به کاهش وابستگی اروپا به واردات سوخت‌های فسیلی کمک کند. به گفته وی، «توافق سبز اروپا» علاوه بر اهداف زیست‌محیطی، از منظر ژئوپلیتیکی نیز ابزاری مهم برای تقویت امنیت انرژی و کاهش آسیب‌پذیری‌های راهبردی این بلوک محسوب می‌شود.

مقام‌های اروپایی در عین حال هشدار دادند که روند گذار انرژی نباید به شکل‌گیری وابستگی‌های جدید منجر شود. آنها تاکید کردند که اروپا باید از وابستگی بیش از حد به مواد معدنی حیاتی و فناوری‌های پاک وارداتی، به‌ویژه از چین، پرهیز کند. کمیسر دفاع اتحادیه اروپا با اشاره به تجربیات گذشته اظهار داشت که وابستگی‌های اقتصادی شکل‌گرفته در قبال روسیه و چین، که عمدتاً با انگیزه‌های اقتصادی کوتاه‌مدت ایجاد شده بودند، اکنون پیامدهای امنیتی خود را آشکار کرده‌اند.

وی افزود تجربه بحران انرژی ناشی از کاهش صادرات گاز روسیه در سال ۲۰۲۲ و نوسانات اخیر بازارهای جهانی انرژی نشان داده است که وابستگی اقتصادی به بازیگران خارجی می‌تواند در مقاطع حساس به یک تهدید امنیتی تبدیل شود؛ از این رو کاهش این وابستگی‌ها باید در اولویت سیاست‌گذاری‌های اتحادیه اروپا قرار گیرد.